

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΓΩΓΗΣ ΥΓΕΙΑΣ (PROJECT)

Η ΕΛΙΑ ΣΤΗΝ ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΜΑΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΑ

Κουτή Μαρία, Σχολική Σύμβουλος Π. Α., Μ.Εδ Φιλοσοφίας της Φιλοσοφικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, υποψήφια Διδάκτωρ του τμήματος Φιλοσοφίας στο ίδιο Πανεπιστήμιο.

Κατημερτζόγλου Ιωάννα, Εκπαιδευτικός, ΠΕ 60.

Σκοπός της παρούσας εργασίας ήταν ο σχεδιασμός, η ανάπτυξη, η εφαρμογή και η αξιολόγηση ενός σχεδίου εργασίας με θέμα: «**Η ελιά στην διατροφή μας από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα**», όπου τα παιδιά με την υποστήριξη των νηπιαγωγών σχεδίασαν την πορεία της «έρευνας», συζήτησαν και πήραν αποφάσεις οι οποίες καθόρισαν την εξέλιξη του project. Οι βιωματικές και επικοινωνιακές δραστηριότητες που αναπτύχθηκαν ενθάρρυναν τη συμμετοχή, την πρωτοβουλία, τη συνεργασία, τη δημιουργικότητα, το διάλογο και υλοποιήθηκαν στο πλαίσιο εργασίας των παιδιών σε μικρές ομάδες (Κακανά & Καζέλα, 2003).

Στην έρευνα αυτή συμμετείχαν 16 νήπια, που φοίτησαν τη σχολική χρονιά 2002-2003 στο 1^ο Ολοήμερο Νηπιαγωγείο Αιγάλεω το οποίο συμμετείχε στην εφαρμογή Ευρωπαϊκού Προγράμματος Ενίσχυσης Πρωτοβουλιών σε θέματα Αγωγής Υγείας (ΕΠΕΑΕΚ II).

Λέξεις κλειδιά: Βιωματική μάθηση, Ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, Καινοτόμα προγράμματα, Αγωγή Υγείας.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διατροφή αποτελεί έναν από τους σοβαρότερους παράγοντες υγείας του ανθρώπου επηρεάζοντας τόσο τη σωματική του ανάπτυξη όσο και την ψυχική του υγεία.

Οι διατροφικές συνήθειες στην Ελλάδα μέχρι το 1960 βασίζονταν στην παραδοσιακή μεσογειακή διατροφή που έχει τις ρίζες της στη διατροφή των Αρχαίων Ελλήνων.

Οι γονείς πρώτα και στη συνέχεια το σχολείο θα θέσουν τις βάσεις ώστε να αποκτήσει το παιδί τις σωστές διατροφικές συνήθειες συντελώντας στην υιοθέτησή τους μέχρι την ενήλικη ζωή (Γιαννίκου - Ρώτα, 2004).

Πρόσφορη μέθοδος για την υλοποίηση προγραμμάτων Αγωγής Υγείας είναι η μέθοδος Project (σχέδια εργασίας) (Δ.Ε.Π.Π.Σ, 2002). που πραγματικά προσφέρει πολλές δυνατότητες για ενεργητική συμμετοχή των μαθητών και βιωματική μάθηση. Η μέθοδος αυτή είναι καθαρά μαθητοκεντρική, βοηθάει τον μαθητή «να μαθαίνει πώς να μαθαίνει» (Παπάς, 1990) και θέτει τον εκπαιδευτικό σε ρόλο «συντονιστή και συνεργάτη» (Χρυσafiδης, 1994).

Ο όρος «Βιωματική – Επικοινωνιακή Μάθηση» εμπεριέχει δύο επιμέρους όρους, το βίωμα και την επικοινωνία. Με τον όρο «Βιωματική Μάθηση» εννοούμε ένα πλέγμα διδακτικών διαδικασιών που έχουν αφορμή βιωματικές καταστάσεις. Οι διαδικασίες αυτές προσπαθούν να εισαγάγουν το μαθητή στον κόσμο της γνώσης έχοντας ως σημείο αναφοράς τα βιώματα του. Η γνώση δηλαδή δεν αποτελεί αυτοσκοπό, αλλά υπηρετεί την ανάγκη του ανθρώπου να γνωρίσει τον κόσμο που τον περιβάλλει.

Όλη αυτή η διαδικασία της ένταξης των βιωματικών καταστάσεων στη σχολική ζωή και της μετάλλαξής τους σε διδακτικές δραστηριότητες, πραγματώνεται στα πλαίσια μιας επικοινωνιακής σχέσης ανάμεσα στα μέλη της διδακτικής ομάδας (εκπαιδευτικούς – μαθητές). Πρόκειται για μια σχέση που τη χαρακτηρίζει ισότιμη ανταλλαγή απόψεων, που βοηθάει την ομάδα να διαμορφώσει μια τελική άποψη και να προβεί στη λήψη κάποιων αποφάσεων, σχετικών με το μάθημα (οργάνωση – σχεδιασμός – διεξαγωγή – αξιολόγηση). Η λέξη «κλειδί» που χαρακτηρίζει τη Βιωματική – Επικοινωνιακή Μάθηση είναι: σ υ ν α π ό φ α σ η.

2. Η ΒΙΩΜΑΤΙΚΗ - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΚΗ ΜΑΘΗΣΗ (ΜΕΘΟΔΟΣ PROJECT)

2.1. ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Η μέθοδος project στη βιωματική – επικοινωνιακή της μορφή μπορεί να λειτουργήσει, εφόσον διασφαλίζονται μια σειρά από προϋποθέσεις όπως:

- Ανοιχτά Αναλυτικά Προγράμματα.
- Επιδίωξη για ενεργό συμμετοχή των μαθητών στη διαμόρφωση του μαθήματος.
- Η προβολή των βιωμάτων των μαθητών, με αναφορά σε καταστάσεις της καθημερινότητας.
- Η καθημερινότητα εξετάζεται, όταν η σχολική ζωή εμπλέκεται στο κοινωνικό γίγνεσθαι.

- Ο ρόλος του εκπαιδευτικού αναβαθμίζεται, γίνεται συνδημιουργός και συντονιστής του μαθήματος (Χρυσυφίδης, 1994).

2.2. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΓΝΩΡΙΣΜΑΤΑ

Το μάθημα στο πλαίσιο της βιωματικής – επικοινωνιακής προσέγγισης είναι απαραίτητο να ακολουθεί βασικές παιδαγωγικές αρχές.

Χαρακτηριστικά αναφέρουμε:

- (1) Την αρχή της διαθεματικής (διεπιστημονικής) προσέγγισης.
- (2) Την αρχή της δημιουργικότητας.
- (3) Την ομαδοκεντρική δράση.
- (4) Την ενίσχυση των χειρωνακτικών δραστηριοτήτων
- (5) Την αρχή της εσωτερικής διαφοροποίησης (Χρυσυφίδης, 2004).

2.3. ΠΟΡΕΙΑ ΔΡΑΣΗΣ

Όλη η διαδικασία της βιωματικής – επικοινωνιακής μάθησης χωρίζεται σε τέσσερις φάσεις.

2.3.1. 1^η Φάση: Αναζήτηση και Διερεύνηση του θέματος

Πρόκειται για μια φάση αναζήτησης και επικοινωνιακής σχέσης, στα πλαίσια της ομαδικής και ατομικής δραστηριοποίησης των μαθητών. Περιλαμβάνει συζητήσεις, ανταλλαγή απόψεων, τοποθετήσεις πάνω σε διάφορα θέματα, ανακοινώσεις και προβληματισμούς, που βοηθούν την ομάδα να εντοπίσει και να απομονώσει το πρόβλημα που θα αποτελέσει αντικείμενο ιδιαίτερης διαπραγμάτευσης και διδακτικής προσέγγισης. Στην πρώτη φάση, καταγράφουμε τα προβλήματα τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μελών της ομάδας, γεγονός που αφορά και τον ίδιο τον εκπαιδευτικό (Χρυσυφίδης, 1994).

2.3.2. 2^η Φάση: Σχεδιασμός της δράσης

Καθοριστικό στοιχείο στη φάση αυτή είναι η ενεργός συμμετοχή των παιδιών στο σχεδιασμό και την οργάνωση της δράσης. Η ομάδα θα αποφασίσει με τι θα ασχοληθεί, τι θα κατασκευάσει, πώς θα μοιραστούν τις δραστηριότητες στα πλαίσια της «διαφοροποιημένης διδασκαλίας», σε ποιες πηγές θα ανατρέξουν, από ποιον θα ζητήσουν πληροφορίες ή βοήθεια, ποιες επισκέψεις θα οργανώσουν, ποιους ειδικούς και γενικότερα εξωσχολικούς παράγοντες θα καλέσουν στο σχολείο κ.λπ. Γίνεται η

καταγραφή και παίρνονται οι σχετικές αποφάσεις. Ορίζεται έτσι το πρόγραμμα δουλειάς (Χρυσσαφίδης, 1994).

2.3.3. 3^η Φάση: Υλοποίηση του σχεδιασμού

Είναι η φάση της καθαυτό δράσης, της συνεργασίας, της υλοποίησης του σχεδιασμού. (Χρυσσαφίδης, 1994).

Εκείνο που έχει σημασία, είναι να αντιληφθούν τα παιδιά τον τρόπο που παίρνουμε αποφάσεις και τις σχεδιάζουμε και πώς ολοκληρώνονται αυτοί οι σχεδιασμοί. Αποτελεί μια εισαγωγή στο συστηματικό τρόπο δράσης (Χρυσσαφίδης, 1994).

2.3.4. 4^η Φάση: Αξιολόγηση

Στη φάση αυτή η ομάδα καλείται να εκτιμήσει την αξία των αποτελεσμάτων της δουλειάς της, να εξετάσει αν οι στόχοι που τέθηκαν έχουν επιτευχθεί, αν τελικά αυτό που παρουσιάζεται σαν αποτέλεσμα ήταν το ζητούμενο που αποτέλεσε την κινητήρια δύναμη για την αναζήτηση. Γίνονται συζητήσεις για να βρεθούν τυχόν αίτια αποτυχίας με απώτερο στόχο οι θετικές ή αρνητικές εμπειρίες να ληφθούν υπόψη σε παραπέρα απόπειρες. Εξετάζεται αν τα λάθη ανήκουν στην πρώτη ή τη δεύτερη φάση, που αφορά τον εντοπισμό και τη σωστή εκτίμηση των ενδιαφερόντων και του προβληματισμού της ομάδας, ή ανήκουν καθαρά στην εφαρμογή. Αναζητούνται ακόμα τα λάθη στην επιμέρους συμπεριφορά των υποομάδων, των ατόμων ή της ομάδας στο σύνολό της (Χρυσσαφίδης, 1994).

2.4. ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

2.4.1. 1η ΦΑΣΗ:

ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΕΡΕΥΝΗΣΗ ΤΟΥ ΘΕΜΑΤΟΣ

Στα πλαίσια εφαρμογής προγράμματος Αγωγής Υγείας με θέμα «Η διατροφή των Αρχαίων Ελλήνων» τα νήπια εξέφρασαν την απορία αν οι αρχαίοι Έλληνες χρησιμοποιούσαν το λάδι και τις ελιές στη διατροφή τους. Τα νήπια ενδιαφέρονταν να μάθουν:

- Από πού παίρνουμε το λάδι.
- Πώς γινόταν το λιομάζωμα στην Αρχαία Ελλάδα.
- Πώς μαζεύουν τώρα τις ελιές και πώς γίνονται λάδι ..
- Σε ποια φαγητά χρησιμοποιούμε λάδι.

- Γιατί πρέπει να τρώμε λάδι κι ελιές.
- Με ποιους τρόπους μπορούμε να φάμε τις ελιές.
- Πού αλλού μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το λάδι.
- Πώς μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε το ξύλο και τα κλαδιά της ελιάς.
- Αν υπάρχουν μύθοι σχετικοί με την ελιά.

2.4.2. 2η ΦΑΣΗ:

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ

Τα νήπια θέλοντας να λύσουν όλες αυτές τις απορίες που τους είχαν δημιουργηθεί σκέφτηκαν με ποιους τρόπους θα μπορούσαν να συγκεντρώσουν τις πληροφορίες που τους ενδιέφεραν.

Έτσι αποφασίσαμε να εργαστούμε κι αυτή τη φορά σε ομάδες. Χωρίστηκαν λοιπόν σε τρεις ομάδες. Η πρώτη ανέλαβε να ψάξει και να βρει βιβλία, περιοδικά και φωτογραφίες σχετικές με το θέμα μας, η δεύτερη ομάδα να φέρει στο σχολείο ελιές και λάδι, φύλλα και κλαδιά ελιάς και η τρίτη ομάδα να φέρει πληροφορίες και κάθε τι σχετικό με το θέμα μας.

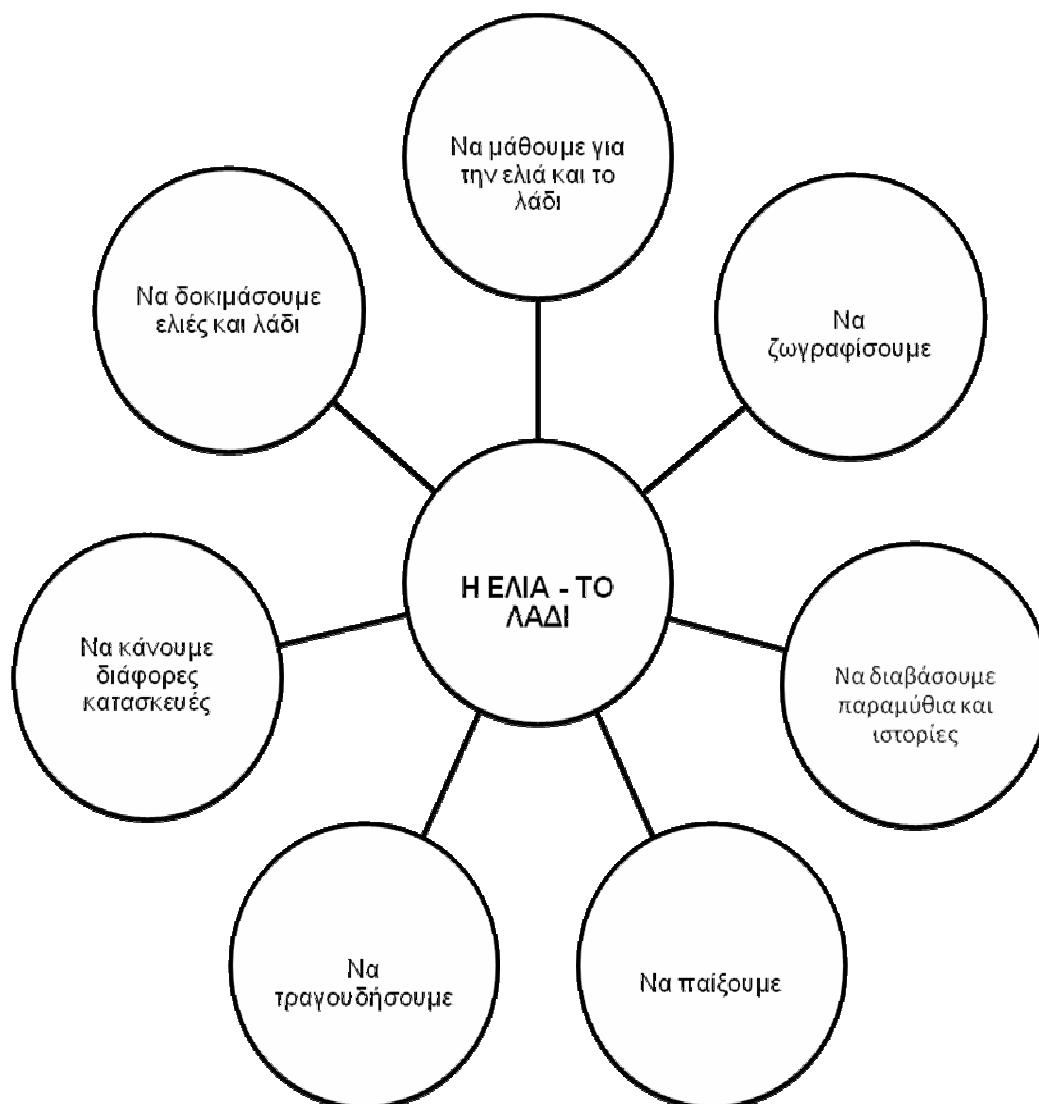
Με τη βοήθεια λοιπόν των νηπίων και των γονέων τους, φυσικά, συγκεντρώσαμε το σχετικό εποπτικό υλικό και το τοποθετήσαμε στη ειδικά διαμορφωμένη γωνιά.

Το υλικό περιλάμβανε:

- Βιβλία και σελίδες από το διαδίκτυο.
- Εικόνες που απεικόνιζαν ελαιώνες, το λιομάζωμα, ελαιοτριβεία.
- Εικόνες που απεικόνιζαν τα αρχαιολογικά ευρήματα που αναφέρθηκαν παραπάνω.
- Ελιές διαφόρων τύπων, λάδι, σαπούνι, κλωνάρια ελιάς.
- Αντικείμενα (λυχνάρι).
- Εικόνες με στεφάνια ελιάς (κότινους).
- Εικόνες με τους πίνακες ζωγραφικής που αναφέραμε πριν.

Οι ιδέες των παιδιών ομαδοποιήθηκαν σε προτάσεις και καταγράφηκαν στο παρακάτω ιστόγραμμα για τα παιδιά (βλ. σχ.1)

Ιστόγραμμα για τα παιδιά (σχ. 1)

Όταν ολοκληρώθηκε ο τελικός σχεδιασμός των προτάσεων οργανώσαμε δραστηριότητες σύμφωνα με τις προτάσεις των νηπίων και κατόπιν εντάξαμε κάθε δραστηριότητα στις γνωστικές περιοχές του νέου αναλυτικού προγράμματος (Ιστόγραμμα για τον εκπαιδευτικό) (βλ. σχ.2).

Ιστόγραμμα για τον εκπαιδευτικό (σχ.2)

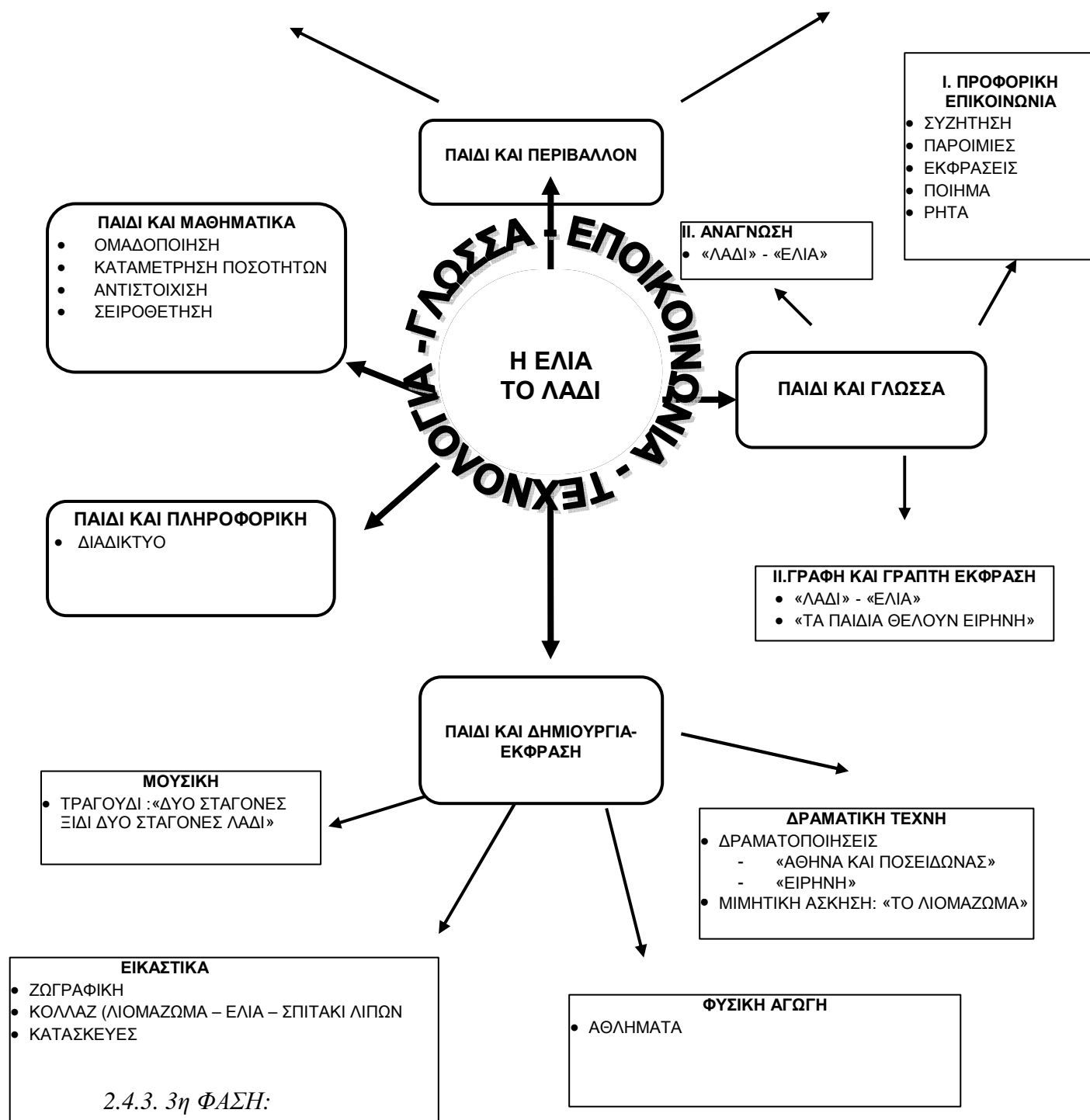
ΔΙΑΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΞΑΚΤΙΝΩΣΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

I. ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ

- ΕΠΟΧΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ (ΛΙΟΜΑΖΩΜΑ)
- ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΗ ΑΞΙΑ ΤΗΣ ΕΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΑΔΙΟΥ
- ΙΣΤΟΡΙΑ
- ΜΥΘΟΛΟΓΙΑ
- ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ (ΑΡΧΑΙΕΣ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ)

II. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗ

- ΑΝΑΜΕΙΞΗ ΥΛΙΚΩΝ (ΛΑΔΙ - ΝΕΡΟ)
- ΠΕΙΡΑΜΑ (ΛΑΔΙΑ)

1η ΠΡΟΤΑΣΗ: «Να μάθουμε για την ελιά και το λάδι»

1^η Δραστηριότητα: «Συζήτηση»

Μέσα από παρατήρηση και περιγραφή του υλικού που συγκεντρώθηκε και ύστερα

από την συζήτηση τα νήπια έμαθαν:

- Τη διατροφική αξία του ελαιόκαρπου και του λαδιού («το υγρό χρυσάφι της Μεσογείου»). Επίσης έγινε αναφορά και στα λίπη.
- Τη μορφή του, τις χρήσεις του από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Στο σημείο αυτό έγινε αναφορά στους Ολυμπιακούς Αγώνες* και αναπτύχθηκαν σχετικές δραστηριότητες.

- από πού προέρχεται, από ποιο δέντρο το παίρνουμε,
- πού, πώς καλλιεργείται και πώς λέγονται τα κτήματα που έχουν ελιές,
- ποιοι ασχολούνται με την καλλιέργεια, τη συγκομιδή και την περιποίηση των ελαιώνων,
- που γίνεται η εξαγωγή του λαδιού (ελαιοτριβείο),
- διάφορους τρόπους παρασκευής της ελιάς (ξιδάτες-αλατισμένες),
- τη συμβολική του σημασία.

Στο σημείο αυτό, κι επειδή συνέπεσε και ο πόλεμος στο Ιράκ αναπτύχθηκαν δραστηριότητες για την Ειρήνη**.

2^η Δραστηριότητα: «Ανάγνωση»

Τα νήπια διάβασαν σε καρτέλες και σε ετικέτες από τις συσκευασίες τους τις λέξεις «ελιά» και «λάδι».

3^η Δραστηριότητα: «Γραφή»

Στη συνέχεια προσπάθησαν και να τις γράψουν.

[Γνωστικές περιοχές: Γλώσσα (Προφορική επικοινωνία, Ανάγνωση, Γραφή), Μελέτη περιβάλλοντος (Ανθρωπογενές και Φυσικό περιβάλλον και αλληλεπίδραση).]

2η ΠΡΟΤΑΣΗ: «Να παίξουμε»

1^η Δραστηριότητα: «Πειραματισμοί»

Μέσα από σχετικά πειράματα τους δόθηκε η ευκαιρία να γνωρίσουν τις ιδιότητες του λαδιού.

- Συγκρίνοντας το αποτύπωμα που αφήνει το λάδι (λαδιά) μ' αυτό του νερού.
- Βάζοντας σ' ένα διαφανές ποτήρι νερό και λάδι διαπίστωσαν ότι δεν αναμει-

- γνύονται επειδή έχουν διαφορετικό βάρος.
- Βλέποντας τη χρήση του στο φωτισμό.

2η Δραστηριότητα: «Μαθηματικά παιχνίδια»

• **Ομαδοποίησης και ταξινόμησης**

Τα νήπια ομαδοποιούν και ταξινομούν τις ελιές ανάλογα:

- με την ωριμότητά (χρώμα) τους (πράσινες - μωβ - μαύρες).
- με το μέγεθός τους (χοντρές, ψιλές)

• **Σύγκρισης βάρους**

Ζύγισαν

- ελιές (πολλές, λίγες)
- ελιές ίδιες στον αριθμό, αλλά διαφορετικού μεγέθους και ανακάλυψαν σχέση βάρους και μεγέθους.
- ίδια μπουκαλάκια με λάδι, με νερό, με οινόπνευμα και ανακάλυψαν τα βαρύτερα υλικά.

3η Δραστηριότητα: «Παιχνίδια παρατηρητικότητας»

- Έκαναν σύγκριση των φύλλων της ελιάς με φύλλα άλλων δέντρων.
- Έφτιαξαν το πάζλ με θέμα το «Μάζεμα της ελιάς» από την αναπαράσταση στον αμφορέα που προαναφέραμε.

4η Δραστηριότητα: «Παιχνίδια μίμησης»

- Έπαιξαν με μιμητικές κινήσεις το μάζεμα της ελιάς.

5η Δραστηριότητα: «Γλωσσικά παιχνίδια»

• **Παροιμίες**

Βρήκαμε την παροιμία:

- «Τρεις το λάδι, τρεις το ξύδι κι έξι το λαδόξυδο.»

• **Εκφράσεις**

Είπαμε τις εκφράσεις:

- «Μου έβγαλε το λάδι»
- «Προσφέρω κλάδον ελαιάς»

6η Δραστηριότητα: «Το παιχνίδι των ερωτήσεων»

Παρατήρησαν τους πίνακες ζωγραφικής και στη συνέχεια παίξαμε το παιχνίδι των ερωτήσεων βρίσκοντας τα **χρώματα**, το **μέγεθος** και την **ποσότητα** των ελιών που υπάρχουν σ' αυτούς τους πίνακες.

[Γνωστικές περιοχές: Γλώσσα (Προφορική επικοινωνία), Μελέτη περιβάλλοντος (Ανθρωπογενές και Φυσικό περιβάλλον και αλληλεπίδραση), Μαθηματικά, Δημιουργία και έκφραση (Εικαστικά, Δραματική τέχνη)].

3η ΠΡΟΤΑΣΗ: «Να δοκιμάσουμε ελιές και λάδι»

1η Δραστηριότητα: «Παιχνίδια γεύσης»

Με παιχνίδια γεύσης τα νήπια κατάφεραν να αναγνωρίζουν τη γεύση του ελαιόλαδου και της ελιάς ανάμεσα σε άλλα είδη διατροφής.

2η Δραστηριότητα: «Παιχνίδια όσφρησης»

Με κλειστά τα μάτια τα νήπια εξάσκησαν την όσφρησή τους στην αναγνώριση του λαδιού και της ελιάς ανάμεσα σε άλλα είδη διατροφής.

[Γνωστικές περιοχές: Γλώσσα (Προφορική επικοινωνία), Μελέτη περιβάλλοντος (Ανθρωπογενές και Φυσικό περιβάλλον και αλληλεπίδραση)].

4η ΠΡΟΤΑΣΗ: «Να διαβάσουμε παραμύθια και ιστορίες»

1η Δραστηριότητα: «Συζήτηση»

Συζητήσαμε τι θα ήθελαν να διαβάσουμε και αποφασίσαμε να διαβάσουμε το μύθο «Αθηνά και Ποσειδώνας»,

2η Δραστηριότητα: «Διαβάζουμε το μύθο "Αθηνά και Ποσειδώνας"»

Διαβάσαμε τον παραπάνω μύθο στα παιδιά.

3η Δραστηριότητα: «Δραματοποίηση του μύθου»

Χωρίστηκαν σε ομάδες για την κατασκευή των σκηνικών και των άλλων αντικειμένων και δραματοποίησαν το μύθο.

4η Δραστηριότητα: «Διαβάζουμε ποιήματα»

Διαβάσαμε τα ποιήματα:

- Η ελιά του Κ. Παλαμά
- Ντίλι - ντίλι - ντίλι (Δημοτικό) από το Ανθολόγιο.

- Ολυμπιακός Ύμνος του Κ. Παλαμά.

[Γνωστικές περιοχές: Γλώσσα (Προφορική επικοινωνία), Δημιουργία και έκφραση (Δραματική τέχνη)].

5η ΠΡΟΤΑΣΗ: «Να κάνουμε διάφορες κατασκευές»

1η Δραστηριότητα: «Κολλάζ»

Μετά από συζήτηση έφτιαξαν κολλάζ με τα εξής θέματα:

- Το «Λιομάζωμα» (Ομαδική εργασία).
- Την ελιά (ατομική εργασία).
- Το «σπιτάκι των Λιπών» (Ομαδική εργασία), (φωτ. 9).

[Γνωστικές περιοχές: Γλώσσα (Προφορική επικοινωνία), Μελέτη περιβάλλοντος (Ανθρωπογενές περιβάλλον και αλληλεπίδραση), Δημιουργία και έκφραση (Εικαστικά)]

6η ΠΡΟΤΑΣΗ: «Να τραγουδήσουμε»

1η Δραστηριότητα: «Τραγουδάμε»

Τα νήπια αφού άκουσαν πρώτα το τραγούδι «Δυο σταγόνες ξίδι δυο σταγόνες λάδι» το τραγούδησαν.

2η Δραστηριότητα: «Κινούμαστε με το ρυθμό του τραγουδιού»

Τα νήπια τραγούδησαν τα παραπάνω τραγούδια κάνοντας μιμητικές κινήσεις.

3^η Δραστηριότητα: «Ακούμε τον Ολυμπιακό Ύμνο».

[Γνωστικές περιοχές: Γλώσσα (Προφορική επικοινωνία), Δημιουργία και έκφραση (Μουσική, Φυσική αγωγή)].

7η ΠΡΟΤΑΣΗ: «Να ζωγραφίσουμε»

1η Δραστηριότητα: «Συζήτηση»

Υστερα από συζήτηση αποφασίσαμε τι και πώς θα ζωγραφίσουμε.

2η Δραστηριότητα: «Ζωγραφίζουμε για τους Ολυμπιακούς αγώνες»

Όπως ήδη αναφέραμε έκαναν ζωγραφιές με θέμα τους Ολυμπιακούς αγώνες.

3η Δραστηριότητα: «Ζωγραφίζουμε για την Ειρήνη»

Έκαναν ατομικές και ομαδικές ζωγραφιές με θέμα την Ειρήνη.

[Γνωστικές περιοχές: Γλώσσα (Προφορική επικοινωνία), Δημιουργία και έκφραση (Εικαστικά), Μελέτη Περιβάλλοντος (Ανθρωπογενές περιβάλλον και αλληλεπίδραση)].

* Στα πλαίσια της αναφοράς μας στους Ολυμπιακούς Αγώνες και τον αθλητισμό γενικότερα τα νήπια πρότειναν να ασχοληθούν με τις παρακάτω δραστηριότητες:

- Να μάθουμε για τη σημασία του αθλητισμού και γενικότερα της σωματικής άσκησης για την υγεία μας και αναφερθήκαμε στο αρχαίο ρητό: «Νους υγιής εν σώματι υγιεί».
- Να διαβάσουμε τον Ολυμπιακό Ύμνο του Κ. Παλαμά.
- Να ζωγραφίσουν σχετικές ζωγραφιές (φωτ.4).
- Να δουν σε βιντεοκασέτα και να παίξουν κάποια απ' τα Ολυμπιακά Αθλήματα.

** Στα πλαίσια της αναφοράς μας στην Ειρήνη, κι επειδή συνέπεσε και ο πόλεμος στο Ιράκ, τα νήπια πρότειναν να ασχοληθούμε με:

- Την κατασκευή αφίσας με κολλάζ που έγραφε «ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΘΕΛΟΥΝ ΕΙΡΗΝΗ» πλαισιωμένο από αληθινά κλαδιά ελιάς αλλά κι από κλαδιά που θα έκοβαν και θα κολλούσαν τα ίδια.
- την ανάγνωση και δραματοποίηση της «Ειρήνης» του Αριστοφάνη και παρουσίασή της στην καλοκαιρινή γιορτή.
- Την ζωγραφική με θέμα την ειρήνη (περιστέρια με κλαδί ελιάς).
- Την ζωγραφική με θέμα την «Ειρήνη» του Αριστοφάνη.
- Την έκδοση εφημερίδας η οποία πλαισιώθηκε από τις εργασίες των νηπίων, τις απόψεις τους για την ειρήνη και τον πόλεμο και φωτογραφικό υλικό από την δραματοποίηση της «Ειρήνης» του Αριστοφάνη.
- Τη συμμετοχή στο «Πανόραμα της Ειρήνης» (εκδήλωση-διαγωνισμός αφιερωμένη στην Ειρήνη που διοργανώθηκε από την Γ' Διεύθυνση Πρω-

τοβάθμιας Εκπαίδευσης Αθήνας με συμμετοχή Δημοτικών σχολείων και Νηπιαγωγείων από όλη την περιφέρεια).

Σημείωση: Οι δραστηριότητες που αναφέρθηκαν παραπάνω, στα επιμέρους θέματα που αναπτύχθηκαν, είναι μόνον αυτές που έχουν περισσότερη σχέση με το θέμα του προγράμματός μας.

2.4.3.2. ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΠΙΔΙΩΞΕΙΣ - ΣΤΟΧΟΙ

Από τις παραπάνω δραστηριότητες που πρότειναν τα νήπια θα εξυπηρετούνταν οι παρακάτω μαθησιακές επιδιώξεις του αναλυτικού προγράμματος.

ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΓΛΩΣΣΑ

Προφορική Επικοινωνία (ομιλία και ακρόαση)

- Να διηγούνται / αφηγούνται.
- Να περιγράφουν.
- Να εξηγούν και να ερμηνεύουν.
Να συμμετέχουν σε συζητήσεις και να χρησιμοποιούν στοιχειώδη επιχειρηματολογία.
- Να βελτιώνουν και να εμπλουτίζουν τον προφορικό τους λόγο.
- Να αποκτήσουν φωνολογική επίγνωση.

Ανάγνωση

- Να ακούν και να κατανοούν μια διήγηση, έναν κανόνα παιχνιδιού ή άλλα απλά κείμενα που κάποιος τους διαβάζει φωναχτά.
- Να απομνημονεύουν πολύ μικρά κείμενα.
- Να αναγνωρίζουν οικείες λέξεις στο περιβάλλον και σε κείμενα.
- Να παίρνουν πληροφορίες από διάφορες πηγές όπως αφίσες, ταινίες, σήματα, έργα τέχνης, στις οποίες συνυπάρχουν γραπτός λόγος και εικόνα.
- Να «χρησιμοποιούν» τη βιβλιοθήκη της τάξης και να κάνουν συγκεκριμένες επιλογές βιβλίων, ανάλογα με τα ενδιαφέροντά τους ή το θέμα με το οποίο απασχολούνται κάθε φορά.

Γραφή και γραπτή έκφραση

- Να κατανοήσουν τη σημασία της γραφής ως μέσο επικοινωνίας, ανάπτυξης ιδεών, μεταφοράς πληροφοριών και ως πηγή ευχαρίστησης και απόλαυσης. Και σ' αυτό συμβάλλει η ενεργή συμμετοχή των παιδιών στη «δημιουργία» δικών τους κειμένων με υπαγόρευση στον εκπαιδευτικό.
- Να αντιγράφουν λέξεις που εξυπηρετούν λειτουργικές ανάγκες και ανταποκρίνονται στα ενδιαφέροντά τους.
- Να ενθαρρύνονται να γράφουν όπως μπορούν.

ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

- Να προβληματίζονται και να ερευνούν ποικίλες καταστάσεις και να καταλήγουν σε σχετικά συμπεράσματα.
- Να διαχειρίζονται και να χρησιμοποιούν υλικά.
- Να αξιοποιούν τις δυνατότητες για αριθμητικές εφαρμογές.
- Να οικοδομούν σταδιακά την έννοια των αριθμών.
- Να «ερμηνεύουν» γενικά στοιχεία του κόσμου που τα περιβάλλει μέσα από διαδικασίες παρατήρησης και περιγραφής, σύγκρισης, ταξινόμησης, αντιστοίχισης, σειροθέτησης και συμβολικής αναπαράστασης.
- Να διατυπώνουν απορίες ή να θέτουν προβλήματα, να επιλέγουν ή να παράγουν κατάλληλο για την επίλυση υποστηρικτικό υλικό.
- Να «εκτελούν» απλές μαθηματικές πράξεις.
- Να κατανοούν απλές χωροχρονικές σχέσεις.
- Να εμπλουτίζουν τη γλώσσα και με λέξεις που συνδέονται με τα μαθηματικά, να επικοινωνούν και να αξιοποιούν την τεχνολογία.

ΠΑΙΔΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Ανθρωπογενές περιβάλλον και αλληλεπίδραση

- Να αναπτύξουν την αυτοεκτίμησή τους.
- Να αναπτύξουν ικανότητες συνεργασίας
- Να κατανοούν την αξία της ομαδικής εργασίας και της από κοινού ανακάλυψης.

- Να γνωρίσουν θρησκευτικές παραδόσεις, να αναπτύσσουν συναισθήματα αγάπης και αδελφότητας για όλα τα πλάσματα της γης.
- Να μάθουν βασικούς κανόνες υγιεινής και προστασίας.
- Να αντιληφθούν τη συμβολή των μέσων μεταφοράς και επικοινωνίας.
- Να αρχίσουν να αναγνωρίζουν τη σχέση της επιστήμης με την καθημερινή ζωή.
- Να εξοικειώνονται με βασικές ερευνητικές διαδικασίες.
- Να διευρύνουν τις γνώσεις τους για τους φυτικούς οργανισμούς στο άμεσο περιβάλλον.
- Να βιώνουν και να εξερευνούν κάποια χαρακτηριστικά του φυσικού και τεχνικού κόσμου.

Φυσικό περιβάλλον και αλληλεπίδραση

- Να διευρύνουν τις γνώσεις τους για τον ανθρώπινο οργανισμό.
- Να αρχίσουν να κατανοούν τη σημασία της παρατήρησης, των «πειραμάτων» και της περιγραφής για τη μελέτη υλικών και φαινομένων.
- Να ανακαλύπτουν βασικά χαρακτηριστικά γύρω από τη δομή και τις ιδιότητες των υλικών.
- Να αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα ορισμένων εργαλείων και οργάνων για τη συλλογή πληροφοριών.
- Να αναγνωρίζουν ορισμένες πηγές ενέργειας.

ΠΑΙΔΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΗ

Εικαστικά

- Να «πειραματίζονται» με διάφορα υλικά και χρώματα, να μαθαίνουν ή να επανοούν διάφορες τεχνικές.
- Να κόβουν υλικά και να κάνουν καρτεπικολήσεις (κολλάζ).
- Να χρησιμοποιούν με διάφορους τρόπους διάφορα υλικά για να κάνουν μικροκατασκευές.
- Να γνωρίζουν και να ονομάζουν ορισμένα είδη τέχνης.
- Να γνωρίζουν έργα μεγάλων ζωγράφων.

Δραματική Τέχνη

- Να εκφράζονται με το ελεύθερο δραματικό παιχνίδι.
- Να εκφράζονται με το δημιουργικό δράμα και να αναπτύσσουν τη γλώσσα, να καλλιεργούν την επικοινωνία και να αξιοποιούν στο πλαίσιο των δυνατοτήτων τους την τεχνολογία.
- Να εκφράζονται με τον αυτοσχεδιασμό και τη μίμηση.
- Να συνεργάζονται και να δημιουργούν από κοινού.
- Να αναπτύσσουν τη αισθητική τους αντίληψη και έκφραση.
- Να αποκτούν θεατρική παιδεία.
- Να δημιουργούν πολλαπλής φύσης καλλιτεχνικά δημιουργήματα.

Φυσική Αγωγή

- Να αναπτύσσουν την κινητικότητά τους.
- Να αναπτύσσουν τη σωματική τους δραστηριότητα και να προάγουν την υγεία τους.
- Να αναπτύσσουν σταδιακά θετικές στάσεις για συνεργασία και αλληλοαποδοχή και υποστήριξη.
- Να αρχίσουν να αντιλαμβάνονται την έννοια της Ολυμπιακής Ιδέας και τη σπουδαιότητα των μεγάλων αθλητικών διοργανώσεων.

ΜΟΥΣΙΚΗ

1ος Άξονας: Εκτέλεση

- Να αναπτύσσουν τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απαιτούνται για να εκτελούν, τραγουδώντας και παίζοντας διάφορα μουσικά όργανα και δικές τους «συνθέσεις».

2ος Άξονας: Αξιολόγηση

- Να αναπτύσσουν σταδιακά εκτίμηση προς τα μουσικά ακούσματα και να τα απολαμβάνουν.

2.4.4. 4η ΦΑΣΗ: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Φέρνοντας σε πέρας και αυτή την ενότητα του προγράμματος αρχίσαμε να

διαπιστώνουμε πόσο θεαματικά ήταν τα αποτελέσματά του.

Οι στόχοι και οι σκοποί που είχαν τεθεί αρχικά είχαν στεφθεί με επιτυχία.

Τα νήπια είχαν ήδη αρχίσει να εργάζονται ομαδικά από την προηγούμενη ενότητα, τώρα άρχισε να διαφαίνεται πρόοδος ακόμα και σ' αυτό το επίπεδο, πετυχαίνοντας έτσι να γίνεται πιο αρμονική η συνεργασία τους. Η ανάληψη ευθύνης, τόνωνε την αυτοπεποίθησή τους και ανέβαζε το ηθικό τους. Μέσα από την ενασχόλησή τους με το θέμα τούς δόθηκε η ευκαιρία να συζητήσουν και να ανταλλάξουν απόψεις, να εμπλουτίσουν τις γνώσεις τους, να βελτιώσουν το λεξιλόγιό τους να ανακαλύψουν τις ιδιότητες των αντικειμένων, να επιλύσουν απλά προβλήματα, μα πάνω απ' όλα να κατανοήσουν τη διατροφική αξία της ελιάς και του λαδιού από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα.

Τα νήπια ευχαριστούνταν να ασχολούνται με τις διάφορες δραστηριότητες και δεν έπαψαν να τονίζουν πόσο τους άρεσε αυτό που έκαναν.

Φυσικά σημαντικό ρόλο έπαιξε και η πολύ καλή συνεργασία με τους γονείς που συμμετείχαν σε όλες τις δραστηριότητες πολλές φορές ακόμα και σε βάρος της ίδιας της εργασίας τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Kumar, K. (1997). *The Post-Modern Condition*. In A. H. Halsey, H. Lauder, P. Brown, & A. S. Wells (Eds.), *Education: Culture, Economy, and Society* (pp. 96-112). Oxford, UK: Oxford University Press.
- Γιαννίκου-Ρώτα Ε. (2004) *Η διατροφή από τη νεογνική μέχρι την εφηβική ηλικία*. Στο ανθολόγιο: Τούτουζας Π.(επιμελητής έκδοσης) 14 γιατροί συμβουλεύουν για δίαιτα και διατροφή. Αθήνα: Κάκτος.
- Κακανά, Δ. & Καζέλα, Κ. (2003). Πειραματικές δραστηριότητες των φυσικών επιστημών μέσω της εργασίας σε ομάδες: Η περίπτωση του μαγνητισμού. Ερευνώντας τον κόσμο του παιδιού. Επιστημονική Περιοδική Επιθεώρηση της Ο.Μ.Ε.Π., 5, 27-39

Κ. Μπίκος, κá (επιμ) *Η διαθεματική προσέγγιση της διδασκαλίας και της μάθησης στην προσχολική και την πρώτη σχολική ηλικία. Πρακτικά 4^ο Πανελληνίου Συνεδρίου*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

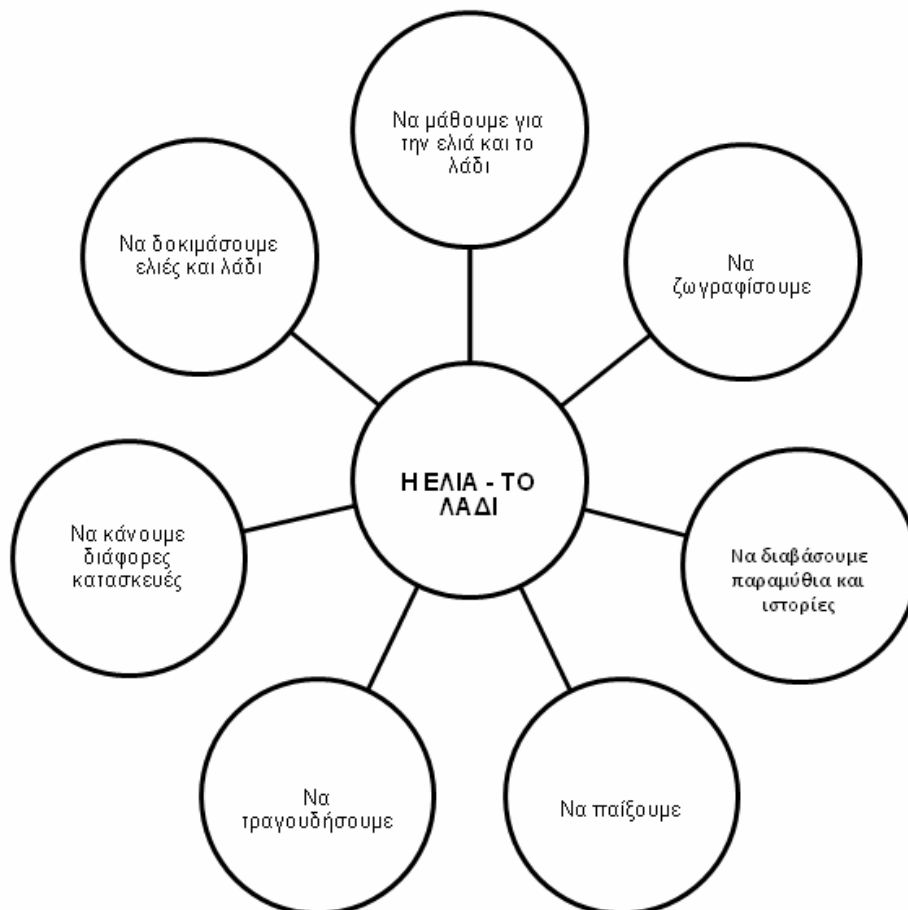
Κατημερτζόγλου, Ι., Κουτή, Μ. (2008). *Μεσογειακή διατροφή – Δημιουργικές – διαθεματικές δραστηριότητες – Η διατροφή των Αρχαίων Ελλήνων*. Αθήνα: Έλλην.

Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.(2002). *Διαθεματικό Ενιαίο Πλαίσιο Προγραμμάτων Σπουδών (Δ.Ε.Π.Π.Σ.)*. Αθήνα: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Παπάς, Αθ. (1990). *Διδακτική μεθοδολογία και προσχολική πρακτική*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Χρυσafίδης, Κ. (1994). *Βιωματική – Επικοινωνιακή Διδασκαλία*. Αθήνα : Gutenberg. Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών – Κέντρο Διαπολιτισμικής Αγωγής.

Ιστόγραμμα για τα παιδιά (σχ. 1)

Ιστόγραμμα για τον εκπαιδευτικό (σχ.2)

